

КОНЦЕПЦІЯ ІДЕАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ ПЛАТОНА

Назаров М., студ. гр. ГМ-71

Мислячих людей усіх часів та народів цікавило питання раціонального вибору державного устрою та форми правління. Історичний аспект завжди мав місце, адже провідні тенденції та погляди у суспільстві впливають на вибір моделі управління державою. Якщо ще 50-70 років тому авторитаризм мав широку підтримку та вважався раціональною відповіддю реальності, сьогодні ми є свідками тенденції переходи держав до демократії [3, с. 134].

У дохристиянський період існувало колове розуміння ходу історії, після приходу Христа – лінійне, сьогодні вважається, що все рухається по спіралі. Тобто імовірним у майбутньому є дрейф країн від демократії до авторитарних методів управління з елементами модернізації. Еліти мають бути готові до цього, а філософські концепції повинні стати ціннісним ядром нової політики.

У своїй праці «Держава» Платон пропонує своє бачення ідеальної держави - Атлантиди, яка по сьогоднішнім міркам класифікується як тоталітарна. Форма правління тут – аристократія, проте варто зазначити, що демократію Платон не відкидав, наголошуючи на необхідності диктатури закону в даному випадку.

Держава, на думку Платона, виникає з огляду на поділ праці, оскільки ніхто не може всім себе забезпечити. Він розділяє населення на три верстви: контролери, солдати та маса. Кожен з нас має домінуючу схильність до мудрості, сили чи розваг, відповідно в суспільстві кожен має займати свою нішу та не зазіхати на місця інших. Платон вважає найвищою справедливістю, коли громадяни роблять свою справу й не пхають носа в чужу [1, с. 96].

Ідеальна держава Платона має досить зрозумілу мету – забезпечення перемоги над іншими народами та функціонування економіки для малої кількості людей. Досить цинічно, але при аналізі треба чітко розуміти період історії, за який дана концепція виникла.

Заслуговує на увагу фундаментальний підхід Платона до виховання в державі. Усе починається з того, що дітей у батьків забирають одразу після народження, це пояснюється необхідністю привити відчуття родинної близькості кожному. На його думку, виховання має здійснюватись за допомогою строгої цензури, тому саме держава має взяти на себе ці функції.

З економічної точки зору держава Платона – комуністична. Володіння приватною власністю не передбачається, торгівля й ринок жорстко регулюються. Комунізм розуміється як в економічному, так і в родинному ракурсі.

У свідомого громадянина держава асоціюється з рідною хатою, фортецею, яка охороняє його від небезпеки. Ідеї Платона щодо побудови ідеальної держави вважаються застарілими, проте варто звернути увагу на головне – необхідність братерського ставлення один до одного та професійний підхід при вихованні громадян.

Література:

1. Платон. Держава / Платон. – К., Основи, 2005. – 576с.
2. Nations in Transit 2004. Democratization in East Central Europe and Eurasia / ed. by A.Motył, A.Schnitzer. – New York : Rowman & Littlefield Publishers, Inc., 2004. – XVII, 666 p.
3. Хантингтон С. Третья волна. Демократизация в конце XX века / С. Хантингтон ; [пер. с англ.]. – М. : РОССПЭН, 2003. – 386 с.

Наук. кер. – Вандишев В.М., проф., д-р філос. н., СумДУ